

Gorzów Wlkp., 01 lutego 2024 r.

PS-VIII.431.27.2023.WPut

Pani
Katarzyna Cichoszewska
p.o Kierownika
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
we Wschowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz.U. z 2012 r., poz. 954 ze zm.), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz.1477) - zespół kontrolny w składzie:

- Wirginia Put - Sobania - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 351-1/2023 z 10 listopada 2023 r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego,
- Monika Mach – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 351 -2/2023 z 10 listopada 2023 r. – członek Zespołu kontrolnego;

przeprowadził **23 listopada 2023 roku** kontrolę problemową w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie.

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Lubuskiego Rocznym Planem Kontroli na 2023 rok. Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli. Dokonano wpisu do książki kontroli.

Zakres kontroli obejmował sposób realizacji wybranych zadań powiatu z zakresu systemu pieczy zastępczej.

Kontrola obejmowała okres od 1 lipca 2022 r. do 22 listopada 2023 r.

Akta kontroli, str.: 1-11

Kontrolę przeprowadzono w obecności Pani Katarzyny Cichoszewskiej – p.o. Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie, która udzielała wyjaśnień podczas kontroli. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

W szczególności ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Zgodność zatrudnienia pracowników jednostki z wymogami kwalifikacyjnymi.
2. Współpracę z innymi instytucjami, działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
3. Formy pomocy dla osób usamodzielnianych.

Ustaleń kontroli dokonano na podstawie wyjaśnień p. o. Kierownika jednostki kontrolowanej oraz analizy dokumentacji:

- Uchwały nr 71/2012 Zarządu Powiatu Wschowskiego z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie,
- sprawozdania rzeczowo - finansowego z wykonywania zadań powiatu, za II półrocze 2022 r. i I półrocze 2023 r.,
- wykazu i dokumentacji osobowej zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologów w zakresie posiadanych kwalifikacji,

W ramach prowadzonych czynności kontrolnych dokonano szczegółowej analizy dokumentacji :

teczek dzieci z rodzin zastępczych (analiza dokumentacji pod kątem współpracy):

Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Akta kontroli, str.: 12 -659

Ocena skontrolowanej działalności

1. Zgodność zatrudnienia pracowników jednostki z wymogami kwalifikacyjnymi

a) kwalifikacje pracowników zespołu rodzinnej pieczy zastępczej¹

Zgodnie z przedstawionym przez kontrolowaną jednostkę wykazem kadry, w okresie objętym kontrolą zatrudnionych na umowę o pracę było:

Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Ww. pracownicy zostali zweryfikowani w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.

Analiza dokumentacji kontrolnej wykazała także, że pracownicy zespołu rodzinnej pieczy zastępczej, kontrolowanej jednostki uczestniczyli - w okresie objętym kontrolą – w szkoleniach, w ten sposób, że:

- koordynatorzy w 2022 r. uczestniczyli w sumie w 5 szkoleniach, w 2023 r. w 7 szkoleniach;
- psychologowie uczestniczyli w sumie w 6 szkoleniach w 2023 r.

Zespół kontrolny stwierdza, że wszyscy pracownicy posiadali odpowiednie kwalifikacje i odbyli szkolenia podnoszące ich kompetencje zgodnie z ustawą.

Akta kontroli: str.: 498-567

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Współpraca z innymi instytucjami, działającymi na rzecz dziecka i jego rodziny.

a) ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej²

¹ art. 77 ust. 5 i 78 ustawy o z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

² art. 130 oraz 131 ustawy o z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

Jak wynika z przepisów prawa ocena sytuacji dziecka powinna być przeprowadzona w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy. W toku czynności kontrolnych ustalono, że posiedzenie zespołów ds. oceny sytuacji dziecka wymagane było w 4 przypadkach. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902). W aktach dzieci znajdowały się zaproszenia na zespół wraz z podpisaną listą obecności osób uczestniczących w posiedzeniu. Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie informowali jednostki listownie o zbliżającym się terminie posiedzeń zespołów. W przypadku rodzin zastępczych, planowana obecność na posiedzeniu potwierdzana była na piśmie. Na zespoły zapraszano rodziców biologicznych dzieci, rodziny zastępcze, przedstawiciele Sądu, szkół, przedszkoli, pracowników MOPS, MCWR, GOPS, psychologów oraz pedagogów. W przypadku braku możliwości uczestniczenia w zespole przedstawiciela takich instytucji jak: szkoła, przedszkole - pracownicy Centrum zwracali się z prośbą o przesłanie opinii na temat funkcjonowania wychowanka w środowisku. Od strony merytorycznej formularze oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej sporządzone były według jednego wzoru i odnosiły się do wszystkich obszarów funkcjonowania dziecka. Każda ocena zakończona była wskazaniem do dalszej współpracy z dzieckiem oraz rodziną. Dokument zawierał podpis osoby sporządzającej formularz (koordynator rodzinnej pieczy zastępczej) oraz wykaz załączników do oceny – czyli opinii/informacji z jednostek, których przedstawiciele nie mogli osobiście uczestniczyć w zespole. Jeżeli chodzi o terminowość zwoływania zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na 11 ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, tylko 1 ocena Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902). sporządzona została z 19 dniowym opóźnieniem, co uznano za incydent.

Akta kontroli: str.: 12-497, 587-608, 654-657

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje aby:

- nie dopuszczać do opóźnień ustawowego terminu przeprowadzania oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

b) opinia dotycząca zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej³

W toku czynności kontrolnych ustalono, że przekazywanie informacji do sądu o zasadności pobytu wychowanka w pieczy zastępczej wymagane było w przypadku 4 wychowanków. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902). W teczkach wychowanków znajdowały się pisma potwierdzające przekazywanie ww. informacji. W 7 z 11 przypadkach dokument przekazany był po upływie więcej niż dwóch tygodni do prawie 2 miesięcy. Zespół kontrolny zwraca uwagę, że informacja ta winna być przekazywana niezwłocznie po posiedzeniu zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Od strony merytorycznej informacja do sądu przekazywana była w formie formularza, który zawierał podstawowe informacje o wychowanku, informacje o zasadności jego pobytu w pieczy zastępczej oraz o osobach biorących udział w ocenie sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

³ art. 131 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej,

Zespół kontrolny rekomenduje aby:

- opinię dot. zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej przekazywać niezwłocznie po posiedzeniu zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

c) występowanie do sądu z wnioskiem o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej⁴

Analiza dokumentacji wykazała, że w przypadku 2 wychowanków Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902). w okresie objętym kontrolą zachodziła zasadność wystąpienia do sądu z wnioskiem o którym mowa w art. 47 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W przypadku dziecka Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902). Do wniosku załączono opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz Ośrodka Pomocy Społecznej – opinia OPS znajduje się w aktach wychowanka. Z wyjaśnień przesłanych przez jednostkę, 27 listopada 2023 r. wynika, że pracownicy PCPR we Wschowie w przypadku dziecka Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902). W pisemnych dodatkowych wyjaśnieniach przekazanych 24 listopada 2023 r., kontrolowana jednostka nie odniosła się do terminu złożenia wniosku. Zespół kontrolny wyjaśnienia jednostki, w zakresie występowania do sądu z wnioskiem o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej uważa za niewystarczające. Brak zachowanego terminu, wskazanego w przepisie prawa należy uznać za uchybienie.

W kontrolowanym obszarze stwierdzono uchybienie polegające na braku terminowego występowania do sądu z wnioskiem, o wydanie zarządzeń wobec wychowanka, zgodnie z art. 47 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zespół kontrolny rekomenduje aby:

- przechowywać w aktach wychowanków dokumentację otrzymywaną z innych jednostek.

3. Formy pomocy dla osób usamodzielnianych

a) wyznaczenie opiekuna usamodzielnienia⁵

Osoba usamodzielniana co najmniej rok przed osiągnięciem pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby. Opiekun usamodzielnienia powinien być zaakceptowany przez Kierownika PCPR właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienia.

Wychowankowie, których akta analizowano Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902), posiadali

⁴ art. 47 ust 7 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej,

⁵ art.145 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

wyznaczonego opiekuna usamodzielnienia. W każdym przypadku dokumentacja dotycząca zaakceptowania opiekuna usamodzielnienia przez Kierownika PCPR, sporządzona została przed okresem objętym kontrolą. Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902). Z uwagi na fakt, że dokumentacja została sporządzona przed okresem podlegającym kontroli, Zespół kontrolny odstąpił od wykazania uchybienia w tym zakresie.

Akta kontroli: str.: 12-497, 587-608, 654-657

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje aby:

- dokonywać pisemnej akceptacji opiekuna usamodzielnienia, co najmniej rok przed osiągnięciem przez wychowanka pełnoletności.

b) sporządzanie indywidualnego programu usamodzielnienia⁶

Każdy z 4 pełnoletnich wychowanków, których akta analizowano Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902), miał sporządzony indywidualny program usamodzielnienia, który zawierał wszystkie elementy wskazane w rozporządzeniu⁷. W samym okresie objętym kontrolą zasadnym było stworzenie indywidualnego programu usamodzielnienia dla wychowanki Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902). Dokument ten sporządzony był terminowo, we współpracy pomiędzy opiekunem a wychowankiem i zatwierdzony przez Kierownika PCPR. W pierwszej części dokumentu znajdowało się szczegółowe omówienie sytuacji Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902). (rodzinnej, mieszkaniowej, edukacyjnej, zawodowej, zdrowotnej) oraz informacje na temat opiekuna usamodzielnienia. W drugiej części opisano plan działań w tym: ustalenia dot. zakresu współpracy z opiekunem usamodzielnienia. Dokument stworzono zgodnie z zapisami ustawy. Pozostałe programy usamodzielnienia (Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902) sporządzono przed okresem kontrolnym. Należy zauważyć, że dokumenty te zostały sporządzone po terminie. Z powodu braku daty sporządzenia dokumentów, Zespół kontrolny wziął pod uwagę datę podpisu dokumentu. Opóźnienia wynosiły od kilku dni Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902). Z uwagi na fakt, że dokumentacja sporządzona została przed okresem podlegającym kontroli, Zespół kontrolny odstąpił od wykazania uchybienia w tym zakresie.

Akta kontroli: str.: 12-497, 587-608, 654-657

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolny rekomenduje aby:

- sporządzać indywidualny program usamodzielnienia zgodnie z terminem wskazanym w ustawie;
- odnotowywać na dokumencie datę jego tworzenia.

⁶ art.145 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

⁷ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz.U. z 2012 r., poz. 954 ze zm.)

c) udzielanie adekwatnego wsparcia i pomocy⁸

Analiza dokumentacji wykazała, że 3 z 4 wychowanków Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902), którzy ukończyli 18 rok życia udzielono pomocy i wsparcia adekwatnie do ich potrzeb w ten sposób, że:

Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902).

Zespół kontrolny, uznaje, że osobom usamodzielnianym udzielano wsparcia zgodnie z zapisami ustawy, a także stosownie do ich potrzeb.

Akta kontroli: str.: 12-497, 587-608, 654-657

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

WNIOSKI:

W przebiegu kontroli nie stwierdzono uchybień w zakresie:

1. Kwalifikacji kadry placówki oraz realizacji szkoleń przez pracowników.
2. Oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
3. Informowania sądu o zasadności pobytu wychowanka w pieczy zastępczej.
4. Wyznaczania opiekuna usamodzielnienia.
5. Sporządzania indywidualnego programu usamodzielnienia.
6. Udzielania adekwatnego wsparcia i pomocy dla wychowanków będących w procesie usamodzielnienia.

Stwierdzono uchybienie polegające na braku:

1. Terminowego występowania do sądu z wnioskiem, o wydanie zarządzeń wobec wychowanka celem uregulowania jego sytuacji prawnej.

Przyczyną uchybień w realizacji zadań mogą być:

- nieprzestrzeganie terminów, wymaganych przepisami ustawy;
- niekonsekwentne stosowanie przepisów prawa.

Skutkiem powyższych działań kontrolowanej jednostki może być:

- opóźnienia w realizacji zadań jednostki, określonych w cyt. ustawie;
- brak systematyczności w tworzeniu dokumentacji.

Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi Kierownik placówki.

Zalecenia pokontrolne:

Mając na uwadze stwierdzone uchybienia, na podstawie art.197d cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13.2 rozporządzenia w sprawie

⁸ art.145 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej.

przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli, **zalecam:**

1. Występować do sądu z wnioskiem, o wydanie zarządzeń wobec wychowanka celem uregulowania jego sytuacji prawnej, zgodnie z art. 47 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rekomendacje:

1. Nie dopuszczać do opóźnień ustawowego terminu przeprowadzania oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
2. Opinię dot. zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej przekazywać niezwłocznie po zakończonym posiedzeniu zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
3. Przechowywać w aktach wychowanków dokumentację otrzymywaną z innych jednostek.
4. Dokonywać pisemnej akceptacji opiekuna usamodzielnienia, co najmniej rok przed osiągnięciem przez wychowanka pełnoletności.
5. Sporządzać indywidualny program usamodzielnienia zgodnie z terminem wskazanym w ustawie;
6. Odnotowywać na dokumencie datę jego tworzenia.

Zgodnie z art. 197d cytowanej ustawy, jednostka kontrolowana może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka kontrolowana jest **zobowiązana w terminie 30 dni od otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.**

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Kierownikowi jednostki kontrolowanej,
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Wirginia Puł - Sobania

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Monika Mach

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO
Grażyna Jelska

Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej